

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA MART MJESEC 2018. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima utvrđenim zakonima kojima se uređuje oblast bezbjednosti i kvaliteta hrane inspektori za hranu su, tokom marta mjeseca 2018. godine, u skladu sa godišnjim Planom službene kontrole objekata za proizvodnju i promet hrane (životinjskog i neživotinjskog porijekla) za 2018. godinu sprovodili inspekcijski nadzor.

Učestalost nadzora, metode i tehnike kontrole (pregled, inspekcija, monitoring) kao i predmet kontrole određeni su u skladu sa analizom rizika pri čemu su uzeti u obzir sljedeći kriterijumi (vrste hrane, količine stavljene u promet - iz uvoza i domaće proizvodnje, porijeklo, zastupljenost u ishrani i dr.) kao i rezultati nadzora iz prethodne godine. Cilj je da se kontrolama izvrši provjera usaglašenosti postupanja subjekata u poslovanju hranom pri obavljanju djelatnosti za koju su objekti odobreni odnosno registrovani.

Kontrolom je obuhvaćena primarna proizvodnja hrane (voća, povrća, jaja, ribe, školjki, sirovog mlijeka, pečurki, aromatičnog bilja). Primarna proizvodnja hrane podrazumijeva proizvodnju, njegu ili uzgoj primarnih proizvoda uključujući žetvu, berbu, mužu i uzgoj životinja prije klanja, kao i lov, ribolov i ubiranje proizvoda (divljih plodova i biljaka) iz prirode, uključujući i prateće djelatnosti a to su pakovanje, skladištenje i transport primarnih proizvoda do objekata za dalju prodaju ili preradu.

Predmet inspekcijskog nadzora su svi registrovani ili odobreni objekti, upisani u Centralni registar objekata za hranu Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. To su pored objekata iz primarne proizvodnje (ribnjaci, farme, njive, voćnjaci, staklenici...) i svi odobreni objekti za proizvodnju i preradu mesa i proizvodnju mljevenog mesa, prerađevina i proizvoda od mesa, preradu mlijeka, obradu i preradu proizvoda ribarstva, sakupljanje, pakovanje i obradu školjki, sakupljanje i pakovanje jaja, preradu i obradu proizvoda biljnog porijekla (proizvodnja brašna, hleba, peciva i kolača, začina, čajeva, alkoholnih i bezalkoholnih pića, maslinovog ulja, sirila, sirćeta, dodataka ishrani, pakovanje izvorske vode, uključujući i objekte za skladištenje i prodaju na veliko hrane sa temperaturnim ili bez temperaturnog režima i objekte za prodaju na malo hrane (ugostiteljski objekti u kojima se prodaje, priprema, obrađuje i poslužuje hrane, objekti javne ishrane, catering, prodavnice/supermarketi, privremeni objekti/prostori – pijace, tezge uključujući i pokretne objekte (specijalizovana vozila za pripremu i obradu hrane, automati za sladoled, pića i dr).

U ovom periodu je, po zahtjevu subjekata, poljoprivrednih proizvođača, koji vrše preradu sirovog mlijeka na gazdinstvima i proizvode sir i kajmak koji stavljaju u javni promet, isključivo od sopstvenih životinja je izvršen upis tih gazdinstava u Centralni Registar registrovanih objekata za hranu nakon prethodno izvršenog neposrednog pregleda tih objekata i utvrđivanja stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u tim objektima/prostorijama (higijena prostorija, opreme i lica koja rukuju mlijekom).

Kontrolama je provjeravano da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona kao i propisima o kvalitetu i da li subjekti tokom bilo koje faze prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbjedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je porijeklo/sledljivost hrane, nutritivne i/ili zdravstvene tvrdnje na hrane, rokovi

upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 675 objekata (32 objekta za proizvodnju hrane, 46 trgovina na malo, 88 ugostiteljskih objekata (hoteli, restorani, pekare, brze hrane, konobe, gazdinstva na kojima se dnevno proizvodi preko 50 litara mlijeka - 407, skladištenja i prometa na veliko hrane 34, ostalo 9.

Tokom marta mjeseca pojačan je nadzor i izvršena kontrola u 98 objekata za prodaju hrane u školama i u neposrednoj blizini osnovnih i srednjih škola na području Crne Gore u cilju sprječavanja pojave prodaje hrane iz neregistrovanih objekata kao i hrane koja se ne čuva na propisan način.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 169 nepravilnosti koje se odnose na: nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade, prerade, obrade i čuvanja hrane, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, zatečenu hranu u prometu izmijenjenih organoleptičkih svojstava ili isteklog roka upotrebe, bez propisanih oznaka i dokaza o porijeklu/proizvođaču, radu lica koja ne ispunjavaju zahtjeve za ličnu higijenu i zdravlje i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli 132 upravne mjere i radnje i to:

- 32 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 8 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane (223,6kg);
- 2 rješenja o zabrani upotrebe prostorija;
- 2 rješenja o zabrani proizvodnje hleba i pekarskih proizvoda;
- 2 rješenja o zabrani rada licima bez dokaza sanitarnih knjižica;
- 29 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme
- 5 prekršajnih naloga.

U izvještajnom periodu izvršeno je i 25 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U martu mjesecu 2018. godine izvršen je pregled 1170 uvezenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla i 366 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenosti propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzet je 351 uzorak hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 67 uzoraka.

Laboratorijski je ispitano 30 % pošiljki hrane iz uvoza i 18,3 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđenog stepena usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti inspektori za hranu su donijeli 1535 rješenja o uvozu i stavljanju u slobodni promet bezbjednih pošiljki i 1 rješenje o zabrani uvoza i stavljanju na tržište.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom marta mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 1 pošiljke negaziranih sokova u ukupnoj količini 21.256,6 kg u odnosu na propisane zahtjeve za označavanje (deklarisanje). Pošiljka je po zahtjevu uvoznika vraćena inoisporučiocu.

Postupanje po inicijativama

U martu mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 19 inicijativa/prijave koje su se odnosile na proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. 14 inicijativa je zaprimljeno preko portala budiodgovoran.me. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u martu mjesecu vršili inspeksijski nadzor nad radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja, kontrolu rada objekata za promet hranom za životinje (petšop) i prometom životinja.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 1501 pregled, od čega su u unutrašnjoj kontroli izvršena ukupno 302 pregleda. Kontrole su sprovedene:

- iz oblasti zaštite dobrobiti životinja - ukupno 11,
- kontrola rada veterinarskih ambulanti - ukupno 14,
- kontrola upotrebe veterinarskih lijekova - ukupno 9
- kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza kao i postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera, kontrola identifikacije i registracije životinja – ukupno 19.
- kontrola objekata za promet hrane za životinje (kućne ljubimce) – ukupno 11
- kontrolnih pregleda nakon naloženih mjera i radnji – ukupno 15
- kontrola ispunjenosti uslova za karantinski objekat za životinje iz uvoza – ukupno 6
- kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih – ukupno 25
- u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima i uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua i monitoringa listerije kao i uzorkovanje sira na gazdinstvima kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača – ukupno 183.

Donijeto je 9 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedu pasa i mačaka.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 9 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;

- 7 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 4 komisijske procjene nadoknade štete kod uginuća i/ili eutanazije životinja prilikom iskorenjivanja zaraznih bolesti – 5 usmrćenih životinja.

Takođe, izvršeno je ukupno 15 kontrolnih pregleda u unutašnjem prometu, koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti predhodno naređenih mjera od strane inspektora.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u marta 2018. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijским mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, a od 20. juna 2017. godine i na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja, i Ranče, takođe 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1112 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 869 pošiljki živih životinja, hrane životinjskog porijekla i proizvoda životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 869 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije** tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled** tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvaliteta), uzeto je 150 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 17,26% pošiljki iz uvoza, i to: 145 pošiljki hrane životinjskog porijekla i 5 pošiljki hrane za životinje životinjskog porijekla.

Takođe je vršena i provjera zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Radi dodatnog obilježavanja tj. deklarisanja hrane u skladu sa propisima, 1 pošiljka je upućena u skladište pod carinskim nadzorom i to pošiljke smrznute piletine, i do završenog postupka je van prometa.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U toku marta mjeseca 2018. godine nije bilo nebezbednih pošiljki hrane životinjskog porijekla.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspekcijskim mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 205 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (205 rješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom marta izvršen je pregled i izdato je ukupno 49 sertifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U martu mjesecu veterinarskoj inspekciji je podnešeno 25 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinjama. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontola

Fitosanitarni inspektori su u martu mjesecu vršili inspekcijski nadzor u oblasti zdravstvene zaštite bilja, objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, objektima za promet za sredstva za ishranu i zaštitu bilja, kao i u oblasti upotrebe sredstava za zaštitu i ishranu bilja na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla i vršili uzorkovanje u skladu sa programom monitoringa nitrata.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednosti hrane.

Vršena je kontrola prometa gotovih formulacija pesticida i sredstava za ishranu bilja u pogledu ispunjenosti propisanih uslova za promet odnosno adekvatnog obilježavanja i provjera aktivnih supstanci, (kontrola proizvoda na tržištu): pakovanje, rok upotrebe, skladištenje, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje. Vršena je kontrola kvaliteta i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, kao i kontrola propisanih uslova za rasadnike. Takođe, u izvještajnom periodu su nastavljene su kontrole u oblasti zdravstvene zaštite bilja, a naročita pažnja je posvećena fitosanitarnim mjerama za CTV.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 75 inspekcijskih pregleda i to: 64 redovnih, 6 po inicijativi i 5 kontrolnih inspekcijskih pregleda.

Broj inspekcijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja: 7 pregleda;

- zakona o sjemenskom i sadnom materijalu: 35 pregleda;
- zakona o sredstvima za ishranu i zaštitu bilja: 29 pregleda; i
- zakona o bezbjednosti hrane: 4 pregleda.

Uzeto je ukupno 5 uzoraka.

Uzimani su uzorci za godišnje programe monitoringa rezidua pesticida i nitrata, monitoring sredstva za zaštitu bilja, uzorci vezani za kontrolu zdravstvene zaštite bilja.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to: 1 rješenje o zabrani djelatnosti i 5 rješenja za otklanjanje nepravilnosti manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kraće vrijeme.

U izvještajnom periodu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i izdata su 23 rješenja za uništenje palmi. Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi na javnim površinama i kod pravnih subjekata.

Obavještavamo sve držaoce palmi koji nijesu do sada sproveli mjeru uništavanja svojih palmi da je ovo kranje vrijeme za sprovođenje ove mjere i da crveni surlaš palmi više ne miruje, iz tog razloga apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u martu vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u martu izvršila pregled ukupno 1637 pošiljki (uvoz/izvoz) i to: pri uvozu 1229 pošiljki i 87 pošiljki u provozu.

Izdato je rješenje o zabrani uvoza za 4 pošiljke i 7 rješenja za uništenje robe.

Ukupno je uzeto 284 uzoraka od čega 1 uzorak nije odgovarao propisanim zahtjevima. U martu mjesecu, ukupno je uzorkovano 17,35% pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Tokom marta mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza u nadležnosti fitosanitarne inspekcije, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti hrane i kvaliteta proizvoda zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 3 pošiljke: pesticidi, ukupne težine 920kg, pošiljka konzumog krompira ukupne težine 21.000kg zbog nespunjavanja zahtjeva kvaliteta i jedna pošiljka ananasa na osnovu nespunjavanja zahtjeva bezbjednosti, odnosno povećanog sadržaja rezidua pesticida težine 1.541kg).

Takođe je uništeno je 6 pošiljki hrane zbog nespunjavanja zahtjeva kvaliteta ukupne težine 94.543,00 kg i to: 2 pošiljke banana u količini 6.748kg i 9.795kg, 3 pošiljke krompira ukupne težine 78.000kg. Jedna pošiljka sadnica trešanja u količini od 90 komada je uništena jer nije imala propisanu dokumentaciju. Takođe je uništena i jedna pošiljka drvenog materijala za pakovanje zbog nespunjavnja propisanih uslova za tretiranje i označavanje.

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 300 pošiljki i izdala: 256 fitosertifikata za izvoz, (rezana građa, rezo cvijeće mimoza, žalfija) i 44 fitosertifikata za reexport.